

Ylikiimingin alueen esiopetuksen ja
varhaiskasvatuksen tasa-arvo ja
yhdenvertaisuussuunnitelma 2023-2025

Hallinto ja johtaminen

Vesalan ja Ylikiimingin päiväkotien esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma on laadittu keväällä 2022. Tavoitteena on, että suunnitelmaa tarkennetaan johtoryhmän ja esiopettajien kanssa pitkin toimintakautta tarpeen mukaan. Arviointi on tavoitteena tehdä seuraavan kerran keväällä 2023. Myös Sosionomi hanketyöntekijä osallistuu tähän arviontiin. Suunnitelman pohjana on tasa-arvokompassi.

<https://rauhankasvatus.fi/wp-content/uploads/2021/04/Tasa-arvokompassi-VAKA.pdf>

kehitystoimenpiteet

- kokoonnutaan johtoryhmän kanssa kaksi kertaa vuodessa arviomaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. 1krt/syysy ja 1krt/kevät
- koko talon yhteisissä suunnitteluilloissa ja esiopettajien yhteissuunnitteluissa käydään läpi tasa-arvokompassin materiaalia ja tehdään alkukartoitus. Aina toimintakauden alussa tehdään uudestaan kartoitus, erityisesti jos tiimissä on ollut henkilöstömuutoksia.

Pedagoginen toiminta

Perheet ja lapset kohdataan päiväkodissamme tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisina. Suvaitsevaisuus lähtökohta kaikelle toiminnalle. Jokaiselle lapselle taataan mahdollisuus osallistua yhteiseen toimintaan omista lähtökodista nähdessä ja perheen tarpeita kunnioittaen. Päiväkoteihimme on laadittu myös kiusaamisen ja väkivallan vastainen suunnitelma, joka on kotisivuilla asiakkaille saatavilla.

kehittämistoimenpide 2022-25:

koko talon suunnitteluillalla käydään läpi tasa-arvon ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Jokaiseen esiopetusryhmään jaetaan tasa-arvokompassi tietomateriaali, jonka pohjalta ryhmät arvioivat omaa toimintaansa. Keväällä 2023: tasa-arvokysely esiopetusryhmien huoltajille

yhteistyö perheiden kanssa

Lapset ja perheet kohdataan arjessa yhdenvertaisesti erilaisuudestaan huolimatta. Huoltajat ja lapset huomioidaan kokonaisvaltaisesti yksilöinä, ei sukupuoliroolien, kansallisuuden, tai vammaisuutensa määrittelemänä. Lapset saavat ilmaista itseään ja sukupuoltaan omien tarpeidensa pohjalta. Salliva ilmapiiri rakennetaan jo aamun ensikohtaamisissa. Tähän liittyy se, ettei lapsen leluja ja tai vaatetusta kommentoida ”tyttöjen vaatteina/leluina tai poikien vaatteina /leluina.” lapselle merkityksellisiin asioihin kiinnitetään positiivista huomiota.

Vanhempien kohtaamisessa kiinnitetään erityisesti meillä huomiota tasapuoliseen tiedottamiseen molemmille huoltajille. esim. päivän kuulumiset, viikko ja kuukausitiedotteet pitää jakaa sähköpostilla molemmille huoltajille, olivatpa he samassa taloudessa tai eronneet. Lisäksi molempia huoltajia kannustetaan yhteistyöhön

päiväkodin kanssa sukupuolesta riippumatta. (kasvatuskeskustelut.) *Henkilökunta kohtaa aloitus- ja vasukeskusteluissa perheet kunnioittavasti, ja perheiden kanssa keskustellaan tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvistä kysymyksistä. (tasa-arvokompassi, s.27).*

Myös isän ja äitienpäivänä huomioidaan perheiden erilaisuus ja kortit ja lahjat tehdään lapsen mielipidettä kuunnellen. Esim. kaikille isille ei tehdä autokorttia jne. Lapsen oma ilmaisu ja huoltajien yksilölliset toiveet otetaan näissä suunnittelun keskiöön.

kehitystoimenpiteet:

Syksyllä tiedotetaan perheitä yhdenvertaisuus ja tasa-arvon suunnitelmasta vanhempainillassa ja kohti koulua illassa.

Sukupuoleen liittyvistä eroista ja yhteneväisyyksistä keskustellaan päiväkodissa lastentasoisesti ja lasten omia kysymyksiä kuunnellen. Perheiden kasvatusta kunnioitetaan niin näkemyksellisissä kuin vakaumuksellisissa asioissa. Erilaiset perheet huomioidaan yhdenvertaisina päiväkodin arjessa. Tästä esimerkkinä joulujoulu ja kevätkirkot, jolloin huoltajat saavat päättää osallistuuko lapsi kirkkoretkelle vai päiväkodilla järjestettävään pedagogiseen toimintaan.

säännöt ja vaatimukset

Päiväkodissa on samat säännöt kaikille lapsille sukupuolesta riippumatta. Myös palaute sääntöjen noudattamisesta annetaan sukupuolisensitiivisesti ja yhdenvertaisesti. Ikä- ja kehitystaso määräävät sen, millaisia vaatimuksia lapsille voidaan säännöissä asettaa. (siisteyskasvatus, arkitaidot, leikkisäännöt, käytöstavat, kiusaaminen) *Henkilökunta puuttuu lasten ei-toivottuun käyttäytymiseen tasapuolisesti riippumatta lapsen sukupuolesta tai muusta ominaisuudesta. (tasa-arvokompassi s.16).*

Tunneilmasto ja tunnekasvatus

Kaikki tunteet ja niiden erilaiset ilmaisut ovat sallittuja sukupuolesta riippumatta. Esim. pojat saavat olla herkkiä ja varovaisia/ tytöt saava olla rohkeita, vauhdikkaita ja ilmaista itseään itsevarmasti. Lasten kanssa käsitellään turvallisesti kaikkia tunteita ja opetellaan tunteiden nimeämistä ja hallintaa sukupuolesta riippumatta. *Henkilökunta kannustaa ja kehuu lapsia monipuolisesti ja tasa-arvoisesti riippumatta lasten sukupuolesta, iästä tai muusta ominaisuudesta. (tasa-arvokompassi s.16).*

aikuiset ohjaavat lapsia ystävystymään erilaisten ihmisten kanssa ja toimimaan eri leikkiryhmissä. *Henkilökunta tukee lasten ryhmäjakoja ja ystävyyssuhteita sukupuolisensitiivisesti ja yhdenvertaisesti (tasa-arvokompassi, s.25).*

kehitystoimenpiteet :

jokaisessa esiopetusryhmässä suunnitellaan leikki- ja toimintaryhmiä monipuolisesti yhdenvertaisuus ja tasa-arvoasiat huomioiden. Johtoryhmä osallistuu tiimipalaveriinkin, joissa varmistaa, että toiminnan suunnittelussa otetaan suvaitsevaisuus huomioon.

Leikki

Leikkiympäristöt ja toimintamahdollisuudet ovat kaikille saatavilla, eikä aikuinen arvota niitä tyttöjen/poikien toiminnoiksi. Lapset saavat valita niin leikkipaikat kuin leikkiroolit itse. Esim. roolivaatteissa lapset saavat vapaasti kokeilla ja leikkiä erilaisia leikkejä. (poika saa laittaa prinsessamekon/ tyttö voi olla isä kotileikissä.) Myös esteellisyys ja kulttuuriset piirteet huomioidaan lasten leikkitarjouksissa. Esimerkiksi nukeissa on tyttöjä, poikia ja eri kansallisuuksia edustettuina. Kaikki tarvikkeet ja lelut ovat lasten saatavilla ikätasoisesti. Aikuinen myös ohjaa asenteellaan toisia lapsia hyväksymään erilaisia tapoja leikkiä, eikä salli kiusaamista tai syrjimistä. *Henkilökunta ohjaa leikkejä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäen (tasa-arvokompassi s.15).*

Opetus

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus näkökulmat huomioidaan läpileikkaavasti kaikilla oppimisen alueilla. (tasa-arvokompassi, s14). Uusien asioiden opettamisessa kiinnitetään huomiota siihen, ettei aseteta tai vahvisteta sukupuoleen liittyviä stereotypioita opittavien asioiden suhteen. Esimerkiksi värien opettelussa ei ole tyttöjen/poikien värejä. Opetustuokiolle lapset jaetaan sekaryhmiin, ei sukupuolijakoja. Kirjallisuuden, draaman ja musiikin sisällöissä kiinnitetään huomiota sukupuoliroolien painotuksiin materiaalia valittaessa. Lasten kanssa myös keskustellaan ja avataan hahmoihin liittyviä ominaisuuksia kehitystason mukaisesti. Opetukseen valitaan kirjoja, joissa on erilaisia roolimalleja sukupuolista esim. vahvoja tyttöjä (Peppi Pitkätossu, Ronja Ryövärintytär) ja herkkiä poikia (muumit, Mikko Mallikas, Tomppa kirjat), sekä sukupuoleettomia tarinoita (Nalle Puh, Molli kirja, eläinkertomukset.) Toiminnan mahdollisuudet ovat kaikille yhdenvertaiset: Esim. kädentöissä poikia kannustetaan askarteluun ja tyttöjä myös puutöihin. Liikunnassa pojille tarjotaan myös luovaa liikuntaa/tanssia ja tytöille tarjotaan mahdollisuus kokeilla nassikkapainia, sählyä tai vaikka seinäkiipeilyä. Lapset saavat rikkaasti virikkeitä ja testata eri toimintoja yhdenvertaisesti.

Tilat ja ympäristö

Päiväkodeissämme on tiloissa ja piha-alueilla tarjolla toiminta- ja leikkimahdollisuuksia, jotka ovat kaikille avoimena yksilöllisistä ominaisuuksista riippumatta. Oppimisympäristöjen pedagogiset ratkaisut pohjautuvat lasten kehityksellisille tarpeille ja turvallisuudelle.

Piha-alueita arvioidaan ja kehitetään yhteistyössä kiinteistöstä ja piha-alueesta vastaavien tahojen kanssa. Myös koulujen yhteiskäytössä olevissa tiloissa ja piha-alueita arvioidaan yhteistyössä koulun kanssa. *Yhteisten tilojen ja piha-alueiden tasa-arvoisuutta ja inklusiivisuutta arvioidaan ja seurataan säännöllisesti esimerkiksi osana tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Arvioinnin pohjalta tehdään tarvittavia muutoksia. (tasa-arvokompassi s.18).*

kehitystoimenpide 2022–25: Näitä muutostarpeita joudutaan myös arviomaan taloudellisista näkökulmista yhteistyössä eri liikelaitosten kanssa. Esimerkiksi turvallisen saattoliikenteen suunnittelu esiopetuksen lapsille on Ylikiimingissä nyt iso kehityksen alla oleva asia, jota edistetään yhteistyössä koulun, päiväkodin, liikuntatoimen ja ympäristöpalveluiden kanssa. Nämä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät tila ja pihakysymykset eivät ole siis ratkaistavissa yksin päiväkodin sisällä vaan vaatii projektimaista suunnittelua eri toimijoiden kanssa.

Tiloihin valitaan oppi- ja leikkimateriaalia, joissa on edustettuna esikuvia eri ihonväristä, sukupuolesta, toimintakyvystä, iästä tai muista ominaisuuksia riippumatta. Syrjivät lelut, pelit ja kirjallisuus poistetaan käytöstä. päiväkodeissa olevissa tiedotteissa ja julisteissa huomioidaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Leikki- ja oppimateriaaleissa on edustettuna erilaisia ihmiskuvia, esim. tumma ihoisia vauvanukkeja, palapelejä sateenkaariperheistä, kirjoja ja musiikkia eri kulttuureista.

Lapset ovat ikätasoisesti mukana tarkastelemassa päiväkodin tiloja ja resursseja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmista. (tasa-arvokompassi, s21). Lasten toiveita ja mielipiteitä kuunnellaan leikkiympäristöjä rakennettaessa sekä tilojen käyttöä suunniteltaessa.

kehitystoimenpiteet 2022–25: esiopetusryhmien lapsia haastatellaan omista kokemuksistaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta niin tilojen kuin toiminnan suhteen. Lasten kommentteja kirjataan suunnitelmaan.

